SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 222. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 21, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го ЛИСТОПАДА 1992 Ч. 222. РІК XCIX.

О. БРИЗГУН-СОКОЛИК ОЧОЛИЛА СФУЖО

Торонто (В. Дідюк). — В днях від 29-го жовтня до 1-го листопада ц. р., тут в Роял Йорк Готелі відбувся VI Конгрес СФУЖО, в якому вперше брали участь жінки з України. В конґресі були заступлені 23 крайові жіночі організації із ЗСА, Канади, Австралії, Великобританії, Німеччини, Арґентини, Бразилії, Бельгії, Франції, Швайцарії, Польщі, Чехо-Словаччини, Австрії, Румунії, Ново Зеляндії і України, а між ними колишні політв'язні Ірина Сеник і д-р Ніна Строката-Караванська.

О. Бризгун-Соколик

Програму конґресу розпочато церемонією внесення прапорів представниками всіх країн—учасників, а жіночий хор „Веснівка" під керівництвом Квітки Зорич-Кондрацької відспівав національні гимни Канади і України та молитву. По привітах і головній доповіді О. Заверухи та відчитанні поезії Лесі Храпливої-Щур, написаної спеціяльно для цієї оказії, у мистецькій частині хор „Веснівка" ще додатково виконав три пісні. Конґрес вітали: голова Світової Асоціяції Жіночих Організацій Енн Голланд і міністер громадянства онтарійського уряду Елейн Зємба, яка вручила д-р Марії Квітковській пропам'ятну грамоту онтарійського уряду.

У дальших частинах програми проходили звіти уступаючої управи, слово д-р М. Квітковської, дискусії, доповіді, панелі, виставка мистецьких праць жінок і вибір нової Управи, яку очолила активна довголітня заступниця голови Оксана Бризгун-Соколик. Теж обрані: Іванна Кушпета, українномовна секретарка, Ярослава Шеремета, англомовна, Мирослава Загребельна, протоколярка, Уляна Стек-касир. У добре приготовану і проведену програму конґресу входив імпозантний бенкет, що відбувся в суботу, 31-го жовтня, в цьому ж готелі. Точно в год. 7.30 вечора, у повері заповненій великі залі (понад 500 осіб) бенкет відкрила О. Бризгун-Соколик, а Владика Ізидор Борецький провів молитву і привітав конґрес. Дальше справно програмою проводила Христя Бідяк, яка й представила довгий почесний стіл. при якому засіли визначні представники українського церковного, політичного і суспільно-громадського життя. Після піднесення тосту Канаді й Україні була вечеря, а опісля привіти від амбасадора України Левка Лук'яненка, президента СКВУ мгра Юрія Шимка і екзекутивного радника Торонто Василя Бойчука.

Доповідь виголосила головний предсідник Українського Народного Союзу мгр Уляна Дячук. Основні думки доповіді — це цілі й завдання української спільноти в країнах поселення у нових обставинах незалежности України і зокрема українського жіноцтва.

У мистецькій частині бенкету Неля і Юрій Кречковські виконали піяно-дует — увертюру М. Лисенка, Б. Теличко і Неля Кречковська — Прелюдію оп. 7 ч. 1, А. Ревецького.

Привіти виголосили: І. Сеник і д-р Ніна Строката-Караванська. Д-р Наталія Пазуняк проголосила висліди 23-го Конкурсу СФУЖО ім. Марусі Бек — „Відродження Української Держави". Конґрес надав признання Лесі Храпливій Щур і д-р Євгенії Пастернак, а д-р М. Квітковську наділив почесним відзначенням. Новообрана голова СФУЖО О. Бризгун-Соколик, дякуючи за довір'я, просила включитися у спільну працю не тільки саму Управу, але всіх членів СФУЖО, щоби вони, працюючи на своїх місцях, не забували тримати тісний зв'язок з своєю централею.

УРЯД УКРАЇНИ ПЕРЕБРАВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА РЕФОРМИ

Київ (Д. Філіпченко). — У середу, 18-го листопада Верховна Рада, голосами 308 депутатів — за, 18 утрималися, вісім — проти, схвалила постанову про припинення до 1-го травня 1993 року дію статті конституції, згідно з якою, на час до прийняття нового основного закону України, Президентові Леонідові Кравчукові надавалося право видавати законодавчі акти в економічній сфері. Тепер право здійснення законодавчого реґулювання „відносин власности", підприємницької діяльности, соціяльного і культурного розвитку, державної митної, науково-технічної політики, кредитно-фінансової системи, опадаткування, державної політики оплати праці, ціноутворення" покладається на Кабінет Міністрів України. **Парлямент республіки, натомість, протягом наступних шістьох місяців не матиме права видавати закони з цих питань.**

Це парадоксальне рішення про передачу законодавчих функцій органу виконавчої влади — уряду, було зумовлене зміною співвідношення сил головних фракцій у Верховній Раді. Домінуюче положення в ній займає бльок „червоних директорів" промислових підприємств та керівників місцевих органів, який очолюють голова Верховної Ради Іван Плющ та голова Кабінету Міністрів Леонід Кучма. Саме завдяки скоординованому і потужному виступові представників цього бльоку, підтриманому демократичними депутатами із „Нової України" та Руху, було усунуто президентський уряд Вітольда Фокіна. Це стало першою, але не останньою, політичною поразкою Президента Л. Кравчука у парляменті. Рішення Верховної Ради з 18-го листопада стало його новою поразкою, оскільки тепер Президента практично позбавлено можливости активно впливати на економіку держави. Від цього також усунувся і парлямент України, який переклав відповідальність за проведення економічної реформи, тобто відповідальність за збереження української держави, на Уряд Леоніда Кучми, який обстоюватиме перш за все інтереси директорів великих промислових підприємств та заводів військового комплексу.

Останні мають свій плян проведення змін в економіці України, яка фактично зруйнована. Головні його пункти виклав у своєму виступі прем'єр-міністер. Плян передбачає:

* Рішуче посилення ролі держави у реґулюванні економічного життя на період виходу з кризи;
* Обмеження політичних дій, „які можуть привести до нестабільности в суспільстві".
* Боротьба з потужними корумпованими групами, які мають розгалужену організаційну сітку та зв'язки на високому рівні влади;
* Різке зниження податків на підприємства та громадян;
* Державне реґулювання цін, заробітної плати і зовнішньої торгівлі;
* Державне створення конкуренції для підприємств-монополістів;
* Зниження дефіциту бюджету до 5—6% від валового національного продукту, який тепер сягає 44% і покриття його шляхом випуску державних зобов'язань;
* Звільнення від оподаткування найбідніших громадян та підвищення податку на багатших;
* Контроля діяльности комерційних банків, яким буде фактично заборонено фінансувати державні підприємства;
* Зниження інфляції з 25—30% відсотків на місяць до 2—3%;
* Проведення демонополізації банкової системи шляхом їх розукрупнення;
* Підготова державної програми структурної перебудови промисловости;
* Усунення перешкод на шляху до аґрарної реформи до весни 1993 року, випрацювання державних програм підтримки агропромислового комплексу;
* Введення митно-валютної контролі на кордонах України;
* Стимулювання експорту та обмеження імпорту;
* Форсування приватизації, в тому числі шляхом банкрутства, особливо дрібних підприємств, яким надаватимуться додаткові пільги;
* Розгортання системи суспільних робіт для безробітних;
* Упрощення системи відкриття нових підприємств та створення фондів для підтримки приватних підприємств;
* Максимальне сприяння приватним інвесторам із західних країн.

На думку місцевих спостерігачів, важливе місце в діяльності Уряду займе торгівля найсучаснішими видами озброєнь, які виробляють підприємства українського військово-промислового комплексу. Це підтвердив прем'єр-міністер на зустрічі в українському телебаченні з журналістами республіки.

Таким чином, Україна розпочала свій шлях в сторону економічних і політичних реформ під проводом „червоних директорів".

НАТО ПОГОДИВСЯ ЗМІЦНИТИ БЛЬОКАДУ ЮҐОСЛАВІЇ

Париж. — Північно-Атлантійський Оборонний Союз (НАТО) погодився на засіданні в Брюселі де були присутні усі його представники, що буде згідно з рішенням ООН затіснювати морську бльокаду рештків Югославії.

Військова акція в Югославії буде першою спільною дією НАТО від часу розпаду СССР.

В останніх п'ятьох місяцях американські, як також воєнні кораблі інших европейських держав, що належать до Західно-европейського Союзу точно спостерігали рух кораблів на Адріятицькому морі, але досі вони не мали права затримувати чи прошукувати нікого корабля.

З тієї причини західним державам було відомо, що контрабандисти доставляли пальне, як також інші конечні речі до Сербії, яка разом із Монтенеґро залишилися єдиними двома республіками, що творять Югославію. Як інформують, це пальне перевозили з Мальти, Греції, Італії і Єгипту.

В останньому тижні Рада безпеки ООН дала право на прошукування товару, що пливе на кораблях Дунаєм біля берегів Юґославії з Угорщини, а дальше біля Болгарії і Румунії. Румунський міністер транспорту Калін Марінеску заповів, що Румунія почала затримувати кораблі на Дунаї, припускаючи, що вони ломлять умову про бльокаду. Затримано китайські, російські та українські кораблі.

В найближчих днях представники НАТО рішать в якій спосіб повна бльокада має бути переведена і коли кораблі НАТО будуть мати право стріляти на тих, які не будуть дотримуватися ембарґо.

Б. Клінтон зустрівся з лідерами Конґресу

Вашінґтон. — У четвер рано президент-елект Билл Клінтон сказав журналістам, що „зробить все від нього залежне, щоб встановити добрі відносини з Конґресом". Пізніше в той же день Б. Клінтон зустрівся з лідерами Конґресу, при чому з лідерами республиканської меншости президент-елект провів окрему зустріч.

„Ми почали співробітництво у неділю і воно буде продовжене", — сказав Клінтон, маючи на увазі візиту минулої неділі в Литл Рок спікера Палати Репрезентантів Томаса Фолі, лідера демократів у Сенаті Джорджа Мічелла і лідера демократів у Палаті Репрезентантів Ричарда Гепґардта.

Б. Клінтон почав четвер, 19-го листопада, з бігу. Репортери бігли за ним, коли президент-елект пробігав мимо пам'ятника Вашінґтонові і Меморіялу Лінкольна. Завершивши біг, Клінтон заглянув у ресторанчик „МекДоналд", розташований у двох кварталах від Білого Дому. „Я і в Литл Року люблю заходити в такі ресторанчики, — зауважив Клінтон журналістам. — В них можна зустріти найрізноманітніших людей... Ось і сьогодні я зустрів тут людину, яка вже три роки без праці і втратила все".

Після склянки кави у „МекДоналдсі" Клінтон переодягнувся в готелі, розташованому напроти Білого Дому, і поїхав у Капітоль на зустріч з законодавцями. Він поснідав з представниками обох партій, а потім розмовляв окремо з демократами — з деякими віч-на-віч, і з республиканцями. Агентство АП згадує демократа Дена Ростенковського, який очолює комісію, що займається справами податкового законодавства, а серед республиканців — сенатора Боба Дола і конґресмена Роберта Майкла.

У четвер увечорі Клінтон зустрівся з головою Об'єднаної ради начальників штабів генералом Коліном Павеллом. Президент-елект сказав журналістам, що він „дуже високої думки про генерала Павелла".

Під час багатьох розмов з журналістами Б. Клінтон неодноразово дякував президентові Бушеві за прийняття, виявлене йому в Білому Домі, і за двогодинну консультацію, під час якої Буш знайомив Клінтона з міжнародними справами.

У Москві радяться міністри фінансів СНД

Москва (УНІАР). — У вівторок, 17-го листопада, почалася тут зустріч міністрів фінансів та голів правлінь національних банків Співдружности Незалежних Держав, у якій беруть участь представники України: міністер фінансів Григорій П'ятаченко та голова Національного Банку України Вадим Гетьман.

Серед проблем, які розглядаються є врегулювання питань, пов'язаних із виходом України з рублевої зони.

Створилася нова партія

Тернопіль (УНІАР). — Тут у середу, 11-го листопада, створено нову політичну партію — Християнський Суспільний Союз.

На установчому з'їзді, найчисленніші крайові організації колишньої Української Християнської Демократичної Партії (Івано-Франківська, Львівська та Одеська) ухвалили рішення відмежуватися від обох християнсько-демократичних партій і створити власну організацію. Вони прийняли свій статут і програму, обрали головну раду.

Мета Християнського Суспільного Союзу: впровадження в державну політику принципів християнської моралі, національної ідеї і соціяльної справедливости. ХСС має намір сприяти процесам екуменізму та співпрацювати з іншими громадськими об'єднаннями.

Україну прийнято до Інтерполю

Київ (УНІАР). — Голова української делеґації на 61-ій сесії Генеральної асамблеї Інтерполю, яка відбулася в Даккарі, Сенеґаль, перший заступник міністра внутрішніх справ Володимир Корнійчук повідомив, що 92-ма голосами „за" шість утрималися. Генеральна асамблея проголосувала у середу, 4-го листопада, щоби Україну прийняти в члени цієї міжнародної організації.

Під час пресової конференції у Міністерстві Внутрішніх Справ (МВС) України В. Корнійчук відзначив, що Україна гарантувала сплату щорічних членських внесків в сумі 255,000 швайцарських франків. За словами В. Корнійчука, український відділ Інтерполю буде включений в систему МВС України на правах головного управління, яке матиме 4—5 спеціялізованих відділів — для боротьби з міжнародним терроризмом і організованою злочинністю, наркомафією, фальшивомонетниками і т. д. Це управління матиме окремий бюджет, його працівники — вищий від середнього для міністерств рівень платні та відповідні імпротовані технічні засоби.

У СВІТІ

ІРАК ПРОВІВ нічні військові маневри з бойовою стрільбою. Пресове агентство Ройтер з Багдаду підкреслює, що маневрами командує іракський міністер оборони Алі Гасан аль Маджід. У маневрах — других після закінчення війни у зоні Перської затоки — беруть участь піхотні, артилерійські і бронетанкові частини.

У ГРУДНІ ЗУПИНИТЬСЯ вся промисловість Латвії. Про це повідомили керівників республики директори підприємств на спільній зустрічі. На думку латвійських промисловців, головний удар економіці нанесла грошова політика банку Латвії, із-за якої східній ринок перетворено в невигідний для співробітництва. При майже однакових цінах на товари у Росії і Латвії, російський рубель обмінюється на латвійський за коефіцієнтом 0.3. Такий курс директор заводу „Компресор" Альдіс Зіцманіс назвав спекулятивним. „Якщо від мільйона російських рублів у когось осідає понад 600,000, то ясно, що подібне вигідно лише тим, хто займається конвертацією грошей", — сказав А. Зіцманіс.

РОСІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ тимчасово відклав акт про заборону діяльности чужинецьких банків в Росії. Проєкт його був винесений на розгляд парляменту групою депутатів на вимогу Асоціяції банків Росії зразу ж після того, як французький банк „Ліонський кредит" дістав дозвіл відкрити філію у Санкт Петербурзі і почав активну підготову до фінансових операцій на півночі Росії. Після бурхливої дискусії російські парляментарі перенесли обговорення на наступний тиждень, визнавши за необхідне спочатку дослідити можливі наслідки подібної заборони. Ідею заборони діяльности чужинецьких банків на території Росії підтримав голова парляментарного комітету у справах бюджету і плянування Александер Починок, який заявив, що „подібна діяльність боляче вдарить по російських комерційних банках".

ХРИСТИЯНСЬКО-ДЕМОКРАТИЧНИЙ народний фронт Молдови обвинувачив президента і уряд республики у нездатності проводити політику, яка могла б забезпечити гідний рівень життя громадян. В опублікованій заяві фронту міститься заклик до виходу з рублевої зони, запровадження національної валюти і встановлення кордону з Україною. Коментатори відзначають парадоксальність ситуації. Адже багато керівників фронту і тепер займають відповідальні пости в уряді і президії парляменту, хоч фронт офіційно оголосив про перехід в опозицію до нинішнього керівництва республики.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ-ЕЛЕКТ Билл Клінтон призначив колишнього губернатора стейту Південна Каролайна Діка Райлі відповідальним за підбір кандидатур на керівні пости в другому ешелоні майбутньої Адміністрації. Говорячи про кандидатуру Д. Райлі, Б. Клінтон вперше заявив зі всією ясністю, що губернаторові Південної Каролайни практично ґарантовано пост у новому кабінеті,Д. Райлі може зайняти посаду секретаря Департаменту освіти.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Ричард Ніксон повинен дістати відшкодування за конфіскувані в нього у 1974 році документи і магнетофонні стрічки, включаючи „записи Вотерґейту". Таке рішення прийняли одноголосно три члени окружного апеляційного суду округи Колюмбія. Судді, розглянувши позов експрезидента, повернули справу у федеральну апеляційну округу Колюмбія для визначення розміру компенсації. Департамент справедливости ЗСА, який виступає на процесі в імені держави, відмовився коментувати рішення суду і можливість дальшого оскарження у Верховному суді. Позов Р. Ніксона оснований на п'ятій поправці до Конституції, яка забороняє передавати особисті речі в суспільне користування без згоди власника або виплати компенсації.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до четверга, 19-го листопада. 13,726 чеків-дивиденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

355,914.44

Їхати з Англії в Україну дуже просто

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Зі здивуванням, але й з радістю ми слухали в часі зустрічі представників туристичних бюр розповіді директорів українського туристичного бюра в Англії Богдана Сопеля і Ярослава Копчика про їхню працю та успіхи в опіці над відвідувачами України з Англії.

Б. Сопель (зліва) і Я. Копчик.

Тому ми використали перерви поміж майстернями щоб дістати більше інформацій про це перше українське туристичне бюро в Англії та про корисну працю, яку виконує цих двоє молодих українців разом із 11 урядовцями.

Як нас поінформував Богдан Сопель, він працює в туристичних бюрах вже 25 років, але щойно перед п'ятьма роками заложив власне підприємство для обслуги численних українців, що поселилися в Англії після Другої Світової війни, там заложили родини, часто мішані, але залишилися вірні Україні, яку конче хотіли відвідати, не під совєтським ярмом. Політичні зміни, які наступили в останніх роках відкрили широко можливості свобідно відвідати Україну і тому особам українського походження допомагає саме туристичне бюро „Українські подорожі". Б. Сопель з гордістю показує нам синьо-жовті коверти та картки для подорожі, видрукувані в двох мовах, де з уваги на туристів, що в більшості ідуть для відвідання своїх рідних по селах України, є навіть місце на подання адреси перебування в Україні, щоб тим улегшити зв'язок з відвідувачами.

Як популярне є це українське подорожне бюро та його поміч у поїздках в Україну найкраще каже факт, що в цьому році вони перевезли 2,000 пасажирів в Україну.

Лети відбуваються із Манчестеру, де є осідок українського бюра, а літаки летять до Івано-Франківського і Львова.

Б. Сопель підкреслює, що

(Закінчення на стор. 4)

ЗУСТРІЧ З ШУХЕВИЧАМИ

Ню Йорк. — Крайовий Громадський Комітет 50-ліття УПА при співучасти Окружної Управи СУА, ОЖ ООЧУ та жіночих секцій Товариства і Об'єднання колишніх воїнів УПА влаштовують зустріч з Наталією Шухевич і Марією Шухевич - Трильовською (дружиною і дочкою ген. Романа Шухевича-Чупринки), яка відбудеться у вівторок, 24-го листопада в залі Українського Народного Дому, 142 Друга авеню, в Ню Йорку. Початок о год. 6-ій вечора. Вступ — 10 дол. Присутні будуть мати нагоду при каві та солодкому особисто познайомитися з гостями з України.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Тривожні дні у Москві

Такої політичної ситуації, як тепер у Росії — немає ніде у широкому світі. Існує вибраний народом президент і парлямент зорганізований ще Міхаїлом Ґорбачовим. Між президентом і парляментом існує постійно війна. Президент призначив прем'єр-міністрів в особі економіста, який переводить реформу переходу з контрольованої системи на вільний ринок, — парляментарна більшість цього не хоче. Замотаний конфлікт стосується боротьби за владу і боротьби довкола економіки по суті — давні комуністичні партократи противляться усякій реформі, яка позбавила би їх корита.

У минулому тижні російський президент Боріс Єльцин був у Лондоні, де підписав з прем'єром Джаном Мейджором двосторонній союзницький договір. У промові в палаті громад Єльцин виявив, що йому відоме намагання ближче неназваних осіб і кіл створити в Росії „атмосферу гістерії" Єльцин запевняв, що він готов „перейняти більшу відповідальність" та що він не допустить до перемоги антидемократичних сил. На цю тему появилася у „Ню Йорк Таймсі" з 16-го листопада ц. р. обширна стаття члена бюра того часопису у Москві Серджа Шмеманна, який став уже добрим фахівцем проблематики Східньої Европи. Читаємо у цій статті, що Москва переживає тепер такий гарячковий час, як під кінець панування Ґорбачова. Москва, одне з найбільших міст у світі, потопає у повені сплітоок і фантастичних комбінацій. До тих сплітоок належить теж поголоска про військові рухи в околиці Москви. Шмеманн не виключає, що Єльцин може розв'язати парлямент та правити декретами аж поки його уряд під кермою Єгора Ґайдара переведе запляновану економічну реформу. Так він і робив дотепер, але надане йому право користуватися декретами вигасає 1-го грудня цього року. Того дня має зібратися Конґрес Народних Депутатів — найвища законодатна установа.

Єльцин не має тепер уже такої популярности, як у своїй кампанії проти Ґорбачова, коли закидав йому, що тільки обіцяв перебудову, а не виконує її. Популярність Єльцина дещо зменшилася, коли виявилося, що він не чародій і заповіджені ним реформи покищо погіршили матеріяльний стан людей, бо настала дороженча і безробіття та відбувалися маніфестації під червоними прапорами. Він, Єльцин, виявив чималу зручність поруч із лідерським хистом, — це він спаралізував і довів до провалу путч сталіністів у Москві — він виарештував усіх учасників змови і наполягає на переведення суду над ними. Він видав східньонімецького комуністичного диктатора Еріха Гонекера Німеччині, де мають його судити, — він зискав собі довір'я Заходу, який замовк про Ґорбачова. Але Міхаїл Ґорбачов існує і можна здогадатися, що він у очах усіх противників Єльцина є кандидатом на його наступника. Ясно, що страшенне амбітний Ґорбачов, ласий на владу і титули, мріє про поворот до влади коштом його ворога Єльцина.

У теперішній ситуації в Росії та її столиці Москві всі атути має в руці Єльцин, а не його опозиція. Єльцин має владу і він напевне має приятелів не тільки в інтелектуальних колах, ворожих комунізмові, але й військових. Ми не можемо орієнтуватися, яку ролю грає в Росії колишній генерал Руцкой, віцепрезидент Росії, відомий, як звеличник „Великої Росії", який ніби приписує Ґорбачову вину за розвал СССР. Можна було почути думку, що й Руцкой, ніби ретроград, здає собі справу, що якась воєнна авантюра Росії — це самогубство, бо автоматично веде до міжнародної ізоляції і потягає за собою економічні санкції, а не потрібну допомогу. Тому це неповажне політиканство страшити Росією та її давнім імперіялізмом. Із статті Серджа Шмеманна у „Ню Йорк Таймсі" виходить, що це опозиція шукає розгри з Єльцином, а Єльцин готовиться до цієї розгри.

В інтересі України є збереження Боріса Єльцина при владі. В інтересі України є спокій у Росії і закріплення її демократичного режиму, а не хаос та боротьба за владу. Не можна ставити Боріса Єльцина на одну дошку з Ґорбачовим, бо Ґорбачов пропонував тільки „союзові договори" з культурною автономією для України і напередодні референдуму в Україні виголосив передавану через гучномовці і на Україну промову зі закликом не йти до референдуму, як „незаконного і протиконституційного". Єльцин вночі з 1-го на 2-го грудня 1991 року ґратулював Леонідові Кравчукові з приводу референдуму і вибору Кравчука на президента. І Єльцин перевів через парлямент у Москві визнання самостійности України. На тлі цих фактів колючки від Москви та суперечки довкола Криму й Чорноморської [illegible]льоти — це другорядні проминальні проблем[illegible] Вірмо, що Росія розв'язуватиме проблем[illegible] у своїх межах без шкоди для України і Україна будуватиме свою державу без уваги на внутрішні справи сусідів.

Володимир Скачко,
Київ

ФЕДЕРАЛІЗМ — ДЗЕРКАЛО ПОЛІТИЧНОГО ПЛЮРАЛІЗМУ В УКРАЇНІ

Ще на початку жовтня цього року Президент України Леонід Кравчук підписав два свої розпорядження — про Фонд сприяння встановленню і розвитку місцевого і реґіонального самоврядування України та про проведення науково-практичної конференції на тему „Актуальні проблеми управління територіями в Україні".

В положенні про фонд говориться, що він є юридичною особою, державною організацією, створеною для науково-методичної підтримки суб'єктів системи місцевого та реґіонального самоуправління. У своїй колеґіяльній та гласній діяльності Фонд повинен керуватися законодавством і нормаційними актами влади республіки визнає положення Европейської Хартії про місцеве самоврядування, має свій друкований орган. Головними його завданнями визначено сприяння вказаним органам у розвитку демократичних форм і методів їхньої роботи, ствердження правових її засад і сприяння на основі вітчизняного і міжнародного досвіду пропозицій і рекомендацій з удосконалення організації та діяльности місцевих представницьких органів.

Цілком ймовірно, що, підписуючи ці документи, Л. Кравчук, як президент, ще раз висловив свою точку зору на майбутній адміністративно-територіяльний устрій незалежної України. А точка зору ця полягає в тому, що Україна має бути унітарною державою з сильною виконавчою владою згори донизу і створенням максимально сприятливих умов для розвитку місцевого самоврядування. Будучи противником федерального устрою України і підписуючи ці розпорядження, Л. Кравчук, очевидно, хотів поставити крапку в дискусії на цю тему і залучити для здійснення своїх поглядів політиків різної орієнтації.

Однак досвід останніх років свідчить, що це йому навряд чи вдасться. Бо за умови становлення політичного плюралізму — це реально можливо тільки тоді, коли республіка знову візьме курс на політичну й ідеологічну одностайність. Відверто про можливість федеративного устрою України заговорили відразу після відходу її від комуністичної ідейної монолітности і з початком структурування різноманітних політичних партій і формувань. Спершу це були в основному антикомуністичні націонал-демократичні і ліберально-демократичні формації та окремі політики, що плянували, розбивши Україну на максимально самостійно керовані федеральні землі, прийти в них до влади і позбутися комуністичного насилля Києва.

Найпослідовнішими персональними прихильниками федералізму були Вячеслав Чорновіл, який став головою Львівської обласної ради і доклав чимало зусиль для створення з трьох західньоукраїнських областей Галицької Асамблеї, та харків'янин Володимир Гриньов, який став заступником голови Верховної Ради України. „Федералістами" вони пішли й на президентську кампанію минулого року. Але відтак В. Чорновіл відмовився від своїх поглядів і, ставши вже співголовою Руху, пояснив чому: мовляв, федеративна Україна тільки законсервує штучний поділ свого соціяльно-етнічного організму на „західняків" і „східняків" і не сприятиме рівномірному національному відродженню всіх реґіонів.

В. Гриньов і сьогодні дотримується своїх федералістичних поглядів, але з прямо протилежної причини. Заявляючи, що він є лібералом, В. Гриньов переконаний, що федеративний устрій республіки дозволить уникнути насильницької українізації росіян України і російськомовних українців, які складають сьогодні понад половину населення республіки. І хоча заступник спікера парляменту заявляє, що діє він на благо народові, об'єктивно він змикається з різними сепаратистами в різних реґіонах України.

З точки зору загальної демократії і остаточної перемоги над залишками тоталітаризму, ще гірший вигляд мають погляди після остаточної перемоги союзу націонал-демократів і колишніх суверен-комуніс-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про невикористану пропаґанду

Постійно говоримо, а навіть пишемо про те, що треба українську справу та українські політичні, а передусім тепер економічні проблеми пропаґувати серед нашого американського оточення, яке нарешті трохи більше хоче знати про Україну.

Ось саме недавно, коли вже перед виборами можна було сподіватися, що незалежно від українських симпатій, Республіканська партія і Буш програють та до голосу прийде демократичний президент, наша громада почала метушитися і шукати серед демократів симпатиків України і української проблематики, яких, як показалося, не було багато. І кожний признав, що треба працювати над тим і що, ми, на жаль, доволі короткозорі у політичних прогнозах: рідко думаємо про те, щоб мати приятелів у всіх партіях та всіх шарах населення ЗСА.

Але якось пропаґанда української справи не проходить добре і то не лиш у політичній ділянці. Нам треба також думати про нашу культуру, про краще зрозуміння наших американських приятелів, що вона окремішня від російської і що не стоїть позаду ніякої европейської. Це відчуваємо дуже різко тепер, коли із зміною політичних обставин в Україні ми можемо відокремити українську культуру від російської дуже виразно і вона не мусить проникати у західній світ під спільною назвою СССР.

Зокрема до ЗСА, де наша громада велика та активна, приїжджає тепер багато українських працівників культури: художники, літератори, але передусім музики різного роду, групами чи поодинці. Коли література вимагає зрозуміння мови або доброго перекладу, як і вимагають того культурні доповіді чи інші прояви, зв'язані із знанням мови — музика у кожному виді, коли вона добра, зрозуміла кожному, що її цінить та нею цікавиться.

І саме шляхом музики, ми можемо познайомити всіх, кого бажаємо, із культурою України, цим переводячи так важливу для нашої молодої держави пропаґандивну політику.

Чи подумав, кожний із нас над тим, яку велику роботу ми могли б зробити, коли б на кожну добру музичну українську імпрезу запросили принаймні одного чи двох із наших американських знайомих або приятелів? А таких у кожного з нас, а вже зокрема у нашого молодшого покоління є подостатком. Скільки можна б при такій нагоді концерту чи виставки пояснити чи показати, здобуваючи одного приятеля більше для України.

Розуміється, тут не йдеться про пропаґування нашого, нам хоча б і близького народного, музичного мистецтва, яке часом доволі примітивне у виконанні і формі, але про виведення на ширше поле цієї української музики, яка ніяк не стоїть позаду світової, лише досі її мало західних любителів та знавців музики знає, ба щобільше, взагалі не знає про її існування та її рівень.

А що, якби ми поставили собі тепер за скромне завдання притягати американську публіку на наші високоякісні музичні імпрези, ось хоча б ті в найближчому часі? Це такий простий та, навіть приємний шлях в напрямі конечної для нас пропаґанди, необхідній молодій українській державі на всіх відтинках, а на культурному зокрема, де стільки років ми були в тіні „старшого брата".

О-КА

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Адольф Гладилович

„УКРАЇНА ПОТРЕБУЄ ПІДТРИМКИ ТАТАР"

II

Мустафа Джемілєв

Багато місця у своєму репортажі присвятив Леконт також Мустафі Джемілєву, борцеві за повернення татар до Криму й теперішньому президентові їхнього парляменту — Меджісу. За те, що „ганьбив совєтську систему", він чотири чи п'ять разів був у ҐУЛаґу. В його обороні стали Андрій Сахаров, іменем якого назвали тепер одну вулицю у новозбудованому татарському селі Заланкой, і генерал Петро Григоренко.

Коли його родину вивезло НКВД, йому було шість місяців. Він також опинився в Узбекістані й там, між одним і другим перебуванням у таборах, налагодив своє життя. В 1987 році продав своє житло й своїх батьків і повернувся на Крим.

„Сьогодні", — розповідає Леконт, — „Мустафа Джемілєв, його жінка Сафінар, їхні троє дітей й їхні дві родини живуть у Бахчисарії, який був столицею Кримського ханату до 1783 року, коли його здобула Катерина Друга. В 1919 році 200,000 татар, які протягом трьох років повернулися до Криму, вибрали його президентом Меджлісу — асамблеї, яка править цією меншістю поза нормальними установами. Але як важко захищати татарську справу в 1992 році! Як опанувати цю іміґрацію, яка лякає корінних мешканців — росіян і українців? Як погодити права цих й інших? Через те, що Україна потребує підтримки татар проти російських загарбницьких намірів, органи місцевої влади одержали від Києва спеціяльні дотації — мільярди долярів, що їх призначають то на якийсь ліцей чи автостраду, то на побільшення якогось тролейбусного парку „з огляду на татарську іміґрацію", але рідко на допомогу в житті. Меджліс, у якому має перевагу Національний Рух Кримських Татар (ОК НД), — їхня головна партія, багато напрацювався. Татари мають уже два часописи й один журнал. У лютому, з великою пишністю, прийняв Джемілєва в Анкарі турецький президент Турґут Езаль і обіцяв йому допомогу (в Туреччині є кілька мільйонів татарських нащадків, які там творять справжнє виборче лоббі)".

„Татари відтинають голови матросам"

У 1989 році опитування виявило, що 60 відсотків жителів Криму були проти повернення татар, 32 відсотки поставилися до їхнього повернення байдуже й тільки 8 відсотків — прихильно.

Леконт зустрічався також з тими, що ненавидять татар. Один російський офіцер Севастопольської фльоти йому сказав, що татари відтинають голови матросам, а в Симферополі провідник партії російських сепаристів РДК Юрій Мєшков назвав татар „небезпечними фундаменталістами", тобто мусулманськими фанатиками.

Недаром розчарований такою поведінкою російських шовіністів Джемілєв скаржився Леконтові: „Як дати спокійно зрозуміти людям, які живуть у наших домівках, що ми не кровожерні воїни, торгівці невільниками й антиросійські варвари?"

Майбутнє кримських татар

Бернар Леконт кінчає свій цікавий репортаж такими словами: „У Бахчисарії, серед безмежних садів, вишикувалися, наскільки око сягає, доми в будові. Доми пенсіонерів партії (Комуністичної — А. Г.), доми військових, доми кількох місцевих „великих цабе", а також доми татар, що поселилися тут нелеґально. Багато домів не закінчено через підвищення цін. Всі вони схожі один на одного. Проблеми колишнього СССР для всіх ті самі. В Місхорі кидаються у вічі загальні інтереси: пляжі, берегові скелі й ліси, які заздрісно „охороняла" московська номенклятура, незабаром приваблять увесь край, а за десять років перетворять це місце в другу Каліфорнію. Корінні жителі, почавши від росіян і українців, а також татари, житимуть тоді на купі золота. „Під умовою" — спокійно підкреслює Енвар — „що ніхто не матиме на думці нас до того часу повбивати". Леконт не каже, що він на це сказав Енварові. Але Енвар і його земляки можуть бути певні, що Україна, яка дозволила їм повернутися на рідну землю й їм морально й матеріяльно допомагає, не дозволить, щоб їм — її громадянам — діялася кривда.

Федір Погребенник
Київ

БІЛА ЛІЛІЯ

(лірико-романтична новеля)

III

„Книжку брала я кілька раз в день..." — безумовно, йдеться про збірку „Синя книжечка", що вийшла літом 1899 року. „Ви б не повірили, що я не раз... Вас думала. Що ви скажете?" Якщо на місці крапок поставити слово „про" — речення набере належного змісту. „Дуже добре Вас розуміє. Каже, що страш(но) знаєте нарід... і пишете знаменито. Між ін(шим), все повторює, що хотів би прочитати... щось ясного". Взяті у квадратні дужки частини слова, на жаль, не відтворюють всієї думки письменниці. Невідновлені у двох місцях, де стоять три крапки, слова приховують від нас суттєві деталі. Про кого, зрештою, йдеться? Чи не про художника М. Івасюка, знайомого О. Кобилянської, прихильника таланту Стефаника, про якого він згадує в одному з листів: „А тому панові Івасюкові скажіть, що веселості у нашому народі є дуже багато, але в моїм серці веселості мало". З уривків, що залишилися з листа, як з черепків розбитої амфори, можна інколи скласти ясну, прозору й чітку думку, хоч той чи інший її нюанс назавжди втрачено. „Але Ви пишіть. Напишіть Ebenstück (щось подібне. — Ф. П.) до „Камінного хреста". Хто знає, чи не ці слова були поштовхом для написання початку другої частини згаданої новели, що залишилася незавершеною. „Та й собі гадаю: добре мати т(овариша) (із)... шовковою душею... в котрім нема самолюбства".

Ніхто ніколи не відновить назавжди втрачених уривків з листа, що доносять до нас відгомін задушевної сповіді Кобилянської у зруйнованому часом листі до свого дорогого приятеля 26 червня 1899 року так само, як час затер слова, може, найніжніші між ними, що прозвучали в селі Белелуя, в саду Сінґалевичів, в альтанці над річкою Белелуйкою. Вона одна — німий свідок розмови двох митців.

* * *

Вони повинні були зустрінутися саме тут, у Белелуї, недалеко від Русова, до якого можна було польовими дорогами дійти за півгодини, саме тут, у Сінґалевичів, далеких родичів Кобилянських, які любили і вміли приймати гостей. Белелуя своєю назвою нагадує ті часи, коли на Покуття нападали татарські орди. Біля одного з таких сіл покутяни, як каже леґенда, били хана Луя. На честь цієї перемоги ніби-то село назвали Билилуя, (назва ця так звучить і сьогодні в устах селян, хоча офіційно, літературно йменується Белелуя). Село дало українській літературі Наталю Кобринську, сподвижницию якої в ранній період своєї діяльности була Кобилянська. Невелике сільце, що розіслалося над річкою-потічком Белелуйкою, все в садах, манило до себе тишею полів, гостинністю його мешканців, серед них — родини Сінґалевичів. „В Белелуї маю кревних (Сінґалевич). Я межи ними дуже оживаю", зізнається в одному з листів Кобилянська. Тут вона знаходила і затишок, і розуміння того, що в гостях їй треба...працювати. Тут, в садку над річкою, письменниця мала свій тихий поетичний закуток, куди до неї радо навідувалися хвилини натхнення, особливо у вранішню годину, коли навкруг панувала заворожуюча тиша. Як польова царівна, у вінку з квітів сюди до неї приходила муза.

Та не сама тиша одухотворювала Кобилянську. Вона любила людей, завжди відчувала необхідність спілкуватися з ними: і в хаті, і серед полів. Найбільше цінувала людину. Завжди їй поклонялася. Раділа, коли зустрічала гарних людей, як зачарована слухала їхні скарги й жалі, брала в своє серце.

Коли Стефаник отримав звістку, що Кобилянська приїде до Белелуї, зрадів як дитина. Не гаючись написав їй: „Як приїдете до Белелуї, то я буду Вашим поводатором по полі, бо я сусід Ваш буду дуже близький. Лиш аби борше Ви були моєв сусідков".

— Мамо, дайте мені білу найкращу сорочку, я йду в гості, — сказав однієї неділі Стефаник.

— Та до кого, синку?

— До Сінґалевичів, до Белелуї. До них приїхала моя приятелька Кобилянська.

— Скільки ти, синку, маєш тих приятельок, а коли я буду мати невістку, — сказала зажурено.

Дивилася на нього ласкавими очима. Він ніжно пригорнув її до серця, обняв за плечі.

Промовив лагідно, заспокійливо

— Будете мати, мамо, добру невістку.

* * *

Йшов польовою стежкою поміж ланами хвилястого жита, у якому сонячно дзвеніли коники. Обабіч стежки синіми очками сміялися до нього волошки. Високо над його буйною головою, на золотій струні, простягнутій від землі до неба, видзвонював свою предковічну хліборобську мелодію жайворонок. Легенький вітер спроквола ходив ланами, обважніле колосся колихалося хвилями. Десь далеко у синій млі покутський обрій зливався з карпатськими горами. За ними, десь там в кімполунґзьких околицях, народилася вона, ця чарівна квітка нашої літератури, Ольга Кобилянська. Думав про неї: бачив перед собою високу й струнку, ласкаво-привітну. Чи в гості йде до неї, чи на побачення? Бився в думках, шукаючи відповіді, й не міг до кінця збагнути, що з ним діється. Йшов полем, як фавн. Перед очима стояла у вінку з польових квітів царівна Ольга.

* * *

Вона чекала на нього, але не сподівалася, що він прийде з поля, весь пропахлий житом, прийде пішки, весь у білому. Не хотів їхати батьковими кіньми. По-приятельськи потиснув простягнену йому руку, ласкаво поцілував її.

— Пане Стефанику, не всяка жінка витримає Ваш потиск. Вона сильна, Ваша рука. І тоді, коли пише, ніби витесує з кам'яної брили живі постаті наших селян, і тоді, коли торкається жінки.

— Даруйте, дорога товаришко. Ці руки замолоду тягали чепиги плуга, а зараз вергають тяжкі муки мужицького горя. Хочу скинути ці вериги з похилених, мозолястих плечей, які несуть на собі ярмо нужденного життя. Хочу й не можу...

— Ви багато можете, мій дорогий приятелю. Це Ви вже доказали своїми новелями-первістками.

Запросила до світлиці, де його радо привітали господарі.

— Але ж Ви втомилися, наш милий сусіде, йдучи полями під сонцем. Сідайте, відпочиньте.

— Дякую. Навпаки, я набрався нових сил — від мужицьких нив, від Божого сонця.

— Але ж напийтеся хоч води з конфітурами, поки сядемо за стіл.

(Закінчення на стор. 3)

У БРИТАНСЬКІЙ, а потім американській пресі появилися чутки, що принц Чарлз може відмовитися від своїх прав на англійський престіл. Якщо він зробить це, то право престолонаслідства перейде до його старшого сина 10-річного принца Вілліяма. Чарлз може рішитися на цей відчайдушний крок заради однієї цілі: припинити потік здогадів про його невдалий шлюб з принцесою Діяною. Якщо принц Чарлз все таки рішиться на відмову від престолу, то це буде одним з найбільших скандалів у королівській родині від 1936 року, коли король Едвард VIII зняв зі себе британську корону і одружився з розведеною американкою Воллис Сімпсон.

ПРЕДСТАВНИКИ МІСЬКОЇ адміністрації Ню Йорку повідомили, що посадник Дейвид Дінкінс плянує збільшити надходження в міський бюджет на 162 міл. дол. за рахунок збільшення податку з громадян, які працюють в Ню Йорку, але мешкають за межами міста, а також за рахунок збільшення податку на пиво, вино, горілку і тютюнові вироби. У Міській раді вважають, що ця пропозиція Д. Дінкінса не зустріне підтримки, як не зустрічала її вже п'ять разів.

Федералізм...

(Закінчення зі стор. 2)

тів 1-го грудня 1991 року. Бо до ідеї федералізації України ще раніше приєднались їхні політичні опоненти — ортодоксальні комуністи. Саме завдяки їхнім зусиллям ідея унітарної України тріснула 12-го лютого 1991 року, коли Верховна Рада України відновила Кримську АССР. І хоча націонал-демократичні депутати неодноразово з документами в руках доводили, що ідея кримської автономії — це витвір комуністичних партійних функціонерів, які прагнуть зберегти на півострові комуністичний заповідник, більшість парляменту проголосувала „за". Справедливости заради слід сказати й те, що ідея відновлення автономії під виглядом відновлення історичної справедливости збіглася з настроями переважної більшости кримчан, які проголосували за це на всекримському референдумі 20-го січня того ж року.

Сьогодні, так би мовити, „на підході" в парляменті є проєкт нової конституції України. В ньому, в розділі IV про територіяльний устрій зафіксована точка зору Л. Кравчука про унітарність України на принципах „єдности, неподільности, недоторканости і цілісности державної території, комплексности економічного розвитку і керованости окремих її частин з урахуванням загальнодержавних і реґіональних інтересів". У статті 106-ій говориться, що заборонені підписання будь-яких політичних договорів і створення союзів між окремими адміністративно-територіяльними одиницями, а дозволяються тільки культурні, економічні та інші угоди в межах їхньої компетенції.

Але вже в статті 107 сказано, що адміністративно-територіяльними одиницями України є „область (земля), район, місто, селище і село. В наступній 108-ій статті взагалі записано, що створення нових чи укрупнення або ліквідація старих одиниць або зміна їхніх кордонів можлива за ініціятивою місцевих керівників і з врахуванням думки населення, одержаної під час дорадчого опитування. А зміни ці має затвердити одна з палат майбутнього парляменту, Національних Зборів України.

Саме запис „земля" і надання регіонам можливості змінювати кордони, на думку багатьох критиків цього проєкту конституції, роблять можливою перемогу „федералістів". А ними сьогодні можуть стати будь-які політичні сили України. В першу чергу, знову націонали, націонал-демократи і ліберал-демократи, коли Україна поверне назад до авторитаризму. Про федеративний устрій можуть серйозно заговорити господарники і бізнесмени, якщо Київ візьме курс на надмірне державне регулювання економікою. Цілком можливо, що захочуть будувати соціялізм в окремих реґіонах прихильники соціялістичного вибору, які не хочуть ринкових перетворень. З метою збереження за Верховною Радою провідної ролі в політичному житті України за поширення уповноважень представницьких органів згори донизу виступив І. Плющ і навіть публічно подискутував на цю тему з Л. Кравчуком. А на зустрічі з головами районних рад 30-го жовтня цього року заявив, що там, де є жорстка вертикаль виконавчої влади, призначеної згори, а не обраної народом, нема демократії.

Отже, дискусії про федеративний устрій України кінця не видно. І хто знає, чи не стане ще нинішній Президент України федеральним Президентом, а з областей республіки не утворяться нові землі: Галичина, Поділля, Волинь, Слобожанщина, Буковина, Таврія тощо.

Біла лілія

(Закінчення зі стор. 2)

— Нап'юся, але чистої, джерельної. Ніщо так не підбадьорує у літню спеку, як кринична вода.

За святковим столом, накритим білою скатертю, увквітчаним польовими квітами, точилася розмова — про сільські новини, еміграцію селян, про політику і літературу.

— В цій хаті, пане Стефаник, бувала молодою дівчиною Кобринська, бував Франко, а тепер ось приїхала наша дорога Ольга. Дякуємо й Вам, що завітали до нас. У цей закуток, хоч який він і поетичний, не часто навідуються такі дорогі гості. Знаємо, що Ви часто приїжджаєте до Русова. Не минайте, просимо, й нашої хати.

— Дякую за ласкаве запрошення.

Вийшли в сад, що вродив напрочуд рясно. Вишні всі були в червоному намисті, яблуні вгиналися від плодів. Крізь віття дерев проривалися сонячні промені, кидаючи на землю пасма світла. На душі в обидвох було так затишно і світло.

Над самим потоком, оповита запахущим жасмином, стояла альтанка. Присіли.

— Ольго, коли я йшов сюди мені співали свою задумливу пісню золоті ниви; жита, половіючи, хвилями грали. Я відчував себе таким щасливим, як тоді, коли мене мама перший раз у поле водила на Зелені свята. Тоді поле святили, щоб гарно родило, людям за їхню тяжку працю хліб дарувало. І зараз мені так радісно на душі.

— І мені, Василю. Я така самотня. Серце моє тягнеться до літератури, а працювати нема змоги. Мене обсідають домашні клопоти, на письменство не вистачає часу.

— Розумію Вас, Ольго. Але писати Ви мусите, у Вас талант, такий тонкий, делікатний, я б сказав суто жіночий, як і Ви сама...

Взяв за руку, ніжно поцілував її, не випускав зі своєї руки. Вона, збентежена, мовчала, лиш очі її загорілися живіше. Так рідко перебувала в чоловічому товаристві, так потребувала ласки доброї душі.

— Я буду Вашим щирим приятелем, Вашим резонатором, все, що Вас болить, болитиме мене, що радує — буде моєю радістю.

— Дякую, Василю.

Встала, підійшла до зільника, що різнобарвними квітами тягнувся до сонця, зірвала білу лілію, з ласкавим усміхом на устах подарувала йому.

— Щоб наші почуття були такими чистими, незаплямленими, як ця лілія, — сказала.

* * *

Коли вертався додому, лагідно тулив її до серця, накривав від сонця білу голівку солом'яним брилем, щоб не зів'яла, не вмерла. Боявся, щоб не спеклася в його руках. Повертав у гайки й лісочки, щоб у прохолоді оживала. Купав її у джерельці, як малу дитину, тоту білу лілію пречисту. Здавалося, що в його руках не лілія, а люблене, бентежне серце молодої приятельки Ольги, таке ніжне й тендітне.

Не йшов, а біг полем, щоб не дати лілії зів'яти, щоб донести.

І доніс. Не вмерла, як не вмирає любов. „Лілія Ваша стоїть... Біла та й біла. Бігає вона по наших думках, як мева по широкім морі", сповіщав із Русова Кобилянську.

З того часу в городчику перед хатою Стефаника в Русові і перед будинком Кобилянської в Чернівцях щоліта цвітуть білі лілії — як спогад про молоду чисту приязнь, що однієї сонячної днини зародилася на белелуївських полях, приязнь, якій наша література завдячує справжні перлини високої і світлої поезії, розсипані у білих листах.

* * *

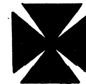
...Коли в грудні 1927 року Ольга Кобилянська поїздом Чернівці—Львів перетинала румунсько-польський кордон, їдучи на своє ювілейне свято до Коломиї, вона, минаючи Снятин, звернула сумовитий погляд туди, де між ярами, покритий білою габою, розкинувся Русів, де в городчику Стефаника давно відцвіли білі лілії, його і її.

ПАКИСТАНСЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала колишнього прем'єр-міністра країни Беназір Бгутто. Арешт був проведений зразу ж після того, як на чолі прихильників вона прорвалася через колючий дріт і поліційні загородження, що оточували її будинок. Б. Бгутто закликала почати марш протесту проти теперішнього уряду. Понад 200 поліціянтів намагалися відтіснити її від інших лідерів опозиції, які разом з Бгутто вимагали резиґнації кабінету міністрів. З повідомлень преси, в даний час Бгутто перебуває в одній з урядових резиденцій під посиленим наглядом поліції. Пізніше її, мабуть, відправлять у Карачі, де Бгутто буде перебувати під домашнім арештом.

У дванадцяту річницю відходу у вічність мого МУЖА
сл. п. д-ра Михайла Стефанова
складаю 1000 (тисячу) дол.
на БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ в Ню Йорку.
1-го жовтня 1992 р.
Nutley, N.J. Марія СТЕФАНІВ

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого і незабутнього
СИНА, БАТЬКА, МУЖА
бл. п.
ЯРОСЛАВА ЮРІЯ ЦЕЛЮХА
будуть відслужені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в таких церквах:
Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії, в Гемтремк, Миш.;
понеділок, 23-го листопада 1992 р. о год. 7-ій ранку, св. Йосафата, в Воррен, Миш.;
23-го листопада, о год. 8-ій ранку, св. Юра, в Бродах, Україна
Просимо про молитви за душу покійного.
Мама — ВОЛОДИМИРА ЦЕЛЮХ
синова — ЛЮБА ЦЕЛЮХ
внуки — СТЕФАН, ВІРА, НАТАЛКА

Братство кол. Вояків 1-ої УД УНА
Станиця Ню Йорк
ділиться сумною вісткою з побратимами, комбатантами та українською громадою,
що в п'ятницю 13-го листопада 1992 р. відійшов у вічність

сл. п.
МИРОСЛАВ ЯРЕМКО
колишній вояк, підхорунжий 1-ої УД УНА, довголітній член Станиці та її управи, активний член української громади.
ПОХОРОН відбувся в понеділок, 16-го листопада 1992 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Дружині та всій родині покійного складаємо наші співчуття.
УПРАВА СТАНИЦІ НЮ ЙОРК

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці
у глибокому смутку ділиться сумною вісткою з членами й українським громадянством, що 9-го листопада 1992 р. трагічно загинув на 72-му році життя, в Едісон, Н. Дж.

бл. п. інж.
АНАТОЛЬ ВОВК
дійсний член НТШ, автор словників і дослідник української термінології.
ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися у п'ятницю і суботу, 13-го і 14-го листопада 1992 р. Тіло покійного похоронено на цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Дружині Уляні, дочкам: Лідії і Христині з родинами та синові Андрієві складаємо глибоке співчуття.
УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Св. п. Т. Давидович

Св. п. Т. Давидович

У вівторок, 1-го вересня 1992 року, в Монтреалі, Квебек, відійшов від нас у засвіти наш найдорожчий тато, дідо і прадідо, св. п. Теодор Давидович, народжений 1-го березня 1896 року в Тернополі, Україна, четвертим поміж п'ятьма дітьми.

Покійний — це колишній вістун Леґіону Українських Січових Стрільців (УСС), з 1914 року учасник боїв на Маківці; колишній хорунжий Української Галицької Армії (УГА) і Української Народної Республіки (УНР); колишній член Української Військової Організації (УВО).

Нагороджений цей колишній воїн Хрестом УСС, грамотою і Воєнним Хрестом УНР, грамотю і Хрестом Симона Петлюри „на підставі наказу Головної Команди Війська і Фльоти", та грамотою і пропам'ятною відзнакою Об'єднання колишніх вояків-українців в Америці (ОбВУА).

Одружився літом 1926 року з учителькою Марією Цетнар, з якою мали троє дітей. За професією бл. п. Теодор Давидович був учителем і управителем народної школи в Польщі, на засланні, а відтак учителем українських народних шкіл (в роках 1940—44) на Підляшші, в селі Шістка і місті Володаві над Бугом; учителем школи в селі Бірки Великі, повіт Тернопіль; а потім (в роках 1945—48) вчив дітей у переселенчім таборі Міттенвальд, Німеччина.

Приїхав з родиною до Канади з кінцем 1948 року, де, виконуючи різну важку працю, потерпів на удар серця, після чого змушений був обмежитись до необхідного в житті. Піклувався родинним вогнищем, підтримував українську пресу і видавництва, розсилав пожертви на національні та добродійні цілі, читав пристрасно надбані книжки, грав часом на скрипці та мріяв про вільну Україну...

Літом 1989 року повдовів, після чого значно підупав на здоров'ї.

Залишив покійний у гіркім смутку дітей: Ігоря, Олександру й Ірину Війтенко, внучку Аріяну з чоловіком Юрієм Дубицьким, правнучок Раїсу й Устину і численну рідню в Україні.

Похоронений на українському католицькому цвинтарі в Монтреалі 3-го вересня 1992 року. Славна йому пам'ять!

Всім учасницям та учасникам, що прийшли попрощати молитвами, співами та прапорами найстаршого колишнього нашого усусуса бл. п. Теодора Давидовича, відпровадити його тлінні останки на вічний спочинок і згадати при поминальнім обіді, тим, що прислали телеграми і листи співчуття і тим, що прийшли з особливою поміччю під час похоронних днів, як рівнож всім тим, що провідували його ще за життя, родина покійного складає найсердечнішу подяку.

Н.Н.

Їхати...

(Закінчення зі стор. 1)

має вже окреме своє бюро в Івано-Франківському та в останньому сезоні послуговувався винаймом літаків для вигоди своїх клієнтів. Він також був першим, що підготовив безпосередній лет Манчестер-Львів і Манчестер-Івано Франківське. Перший такий винаймлений окремо літак полетів ще літом 1991 року, а літом 1992 року було вже таких 12.

Молоді та підприємчиві представники того першого українського туристичного бюра в Англії з гумором розповідають нам про різні пригоди та незвичайні пережиття із своїми пасажирами, з яких деякі вперше летять літаком чи взагалі подорожують, і вперше відвідують Україну, або з України своїх рідних в Англії.

Питаємо їх чи не є для них небезпечним фінансово винаймати самим цілі літаки та відповідати за їх прилет і відлет? Вони признають, що в кожному бизнесі мусить бути певне ризико і таке вони мусять брати на себе.

У своїй чепурній летючці із програмою на 1993 рік читаємо точну програму прямих летів до Львова і Івано-Франківського, як також можливість летіти австрійськими та чехо-словацькими лініями до Львова та Києва.

Але найважливіше для нас те, що українські підприємці мають справжню українську обслугу для наших земляків і що поруч численних подорожних бюр в ЗСА і Канаді є ще і в Европі можливість знайти необізнаним з мовою та звичаями туристики, українцям, поміч у відвидинах рідних. А це окрема категорія подорожних, бо їх навіть туристами назвати не можна. Це люди, що шукають лише за своїм корінням, а не за приємністю звиджувати „чужі краї". Їм треба простягнути допоміжну руку.